

Inbjudan

Stiftelsen för Rättsinformation

Framtidens rättsinformation

Konferens 10 november 2015

Plats: Sveriges Kommuner & Landsting

Hornsgatan 20, Stockholm

Tid: 10.00-16.00

Registrering från 09.30

Konferensen är gratis och öppen för Stiftelsens medlemsorganisationer och andra intresserade men antalet platser är begränsat. Först till kvarn gäller. Anmäl dig här:

Obs vid eventuellt förhinder: Avregistrera dig här

Temat är inspirerat av de alltmer utvecklade möjligheterna att bearbeta och utvinna information ”data mining” ur stora datasamlingar, ”big data”. Avancerade sammanställningar och kombinationer av data kan bidra till ett effektivare myndighetsarbete och utgöra bas för kommersiella projekt. Uppfattningen att rättsinformation är liktydigt med traditionella rättskällor utmanas. Det rättsliga beslutsunderlaget breddas och byter karaktär. Förändringarna kan antas bli genomgripande.

Vi har redan sett kommersiella exempel på hur rättsfall kombinerats med personuppgifter och geografiska data. Databaser med uppgifter om läkare och tandläkare som varit föremål för disciplinära åtgärder är en annan illustration.

Tekniken kan användas för många syften. Avancerad dataanalys kan t.ex. handla om att utvärdera myndigheters insatser, eller om att jämföra domstolars eller enskilda domares påföljdspraxis. Prediktiv analys kan identifiera grupper i samhället som har behov av olika slags myndighetstillsyn och stöd, eller bidra till att utveckla proaktivt verkande brottsbekämpning.

Utvecklingen är inte okontroversiell. Frågor kring övervakning, missbruk av data och integritetsintrång blir allt mer centrala. Syftet med denna sammankomst är emellertid inte endast att diskutera regleringar. Avsikten är att vi ska få en överblick och bättre förstå vad som sker. Vi bjuder därför in ett antal experter och företrädare från olika verksamheter som på olika sätt kan belysa utvecklingen. Hur fungerar tekniken, vad kan förväntas, vad vill vi göra, vilka risker och möjligheter bör uppmärksammas?

Varmt välkomna!

Program

9.30 - 10.00 Registrering och kaffe

10.00 - 11.45 Bakgrunder och framtidsscenario

Presentation av dagens tema	<i>Peter Wahlgren</i> , professor Institutet för rättsinformatik
Rätten som data	<i>Nicklas Lundblad</i> , adjungerad professor innovation KTH, samhällspolitisk Europachef Google
Stora datamängder, potentiell kunskap och informationsimbans i framtida datakällor	<i>Jussi Karlgren</i> , adjungerad professor språkteknologi, KTH, Grundare företaget Gavagai
Möjligheter för brottsförebyggande verksamhet	<i>Erik Wennerström</i> , generaldirektör, Brottsförebyggande rådet
Skatteverkets intresse och behov	<i>Andreas Voxberg</i> , analytiker, Skatteverket

11.45 - 12.45 Lunch

12.45 - 15.00 Risker och regleringsbehov

Får kreditupplysningsföretag bekämpa brottslighet?	<i>Carl Johan Broman</i> , jurist, Bisnode
Integritetsfrågor	<i>Hans-Olof Lindblom</i> , chefsjurist, Datainspektionen
Möjligheter och problem i privat sektor	<i>Stanley Greenstein</i> , doktorand, Institutet för Rättsinformatik
Möjligheter och problem i offentlig sektor	<i>Mårten Edenroth</i> , doktorand, Institutet för Rättsinformatik
Säkerhet och effektivitet i myndighetsarbetet	<i>Gustaf Johnssén</i> , chefsjurist, Statens servicecenter

15.00 -15.20 Kaffe

15.20 -16.00 Paneldiskussion och frågor

Framtidens rättsinformation

"Big Data"

Integritetsfrågor

konferens 10 november 2015

Hans-Olof Lindblom

Chefsjurist

2015-11-24

Utgångspunkt

Ett samhälle där alla i såväl privat- som yrkesliv direkt eller indirekt avsätter olika former av elektroniska spår såväl medvetet som omedvetet. Insamlingen och åtkomsten av dessa och andra uppgifter avser gigantiska datamängder som ständigt ökar och används för omfattande analyser som baserat på algoritmer används av myndigheter, små och stora företag och andra organisationer utifrån de intressen som de själva har eller har att tillvarata.

Scenariot

Elektroniska spår

- i privat- och yrkesliv
- direkt eller indirekt
- medvetet och omedvetet.

Åtkomst, insamling och automatiserad behandling avser gigantiska datamängder

- Datamängderna ökar ständigt och används för omfattande analyser, baserat på algoritmer
- Används av myndigheter, stora företag och andra organisationer utifrån de intressen som de själva har eller ska tillvarata.

Grundläggande rättigheter

- Rätten till respekt för privatliv och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer. (Art 7 EU:s rättighetsstadga).
- Rätten till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne. Dessa uppgifter ska behandlas lagenligt för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim och lagenlig grund. Var och en har rätt att få tillgång till insamlade uppgifter som rör honom eller henne och att få rättelse av dem. (Art 8 EU:s rättighetsstadga).

Grundläggande dataskyddsprinciper

- Ändamålsprincipen
- Finalitetsprincipen
- Proportionalitetsprincipen
- Nödvändighetsprincipen

- Datakvalitetsprinciper:
 - Relevansprincipen
 - Adekvansprincipen
 - Korrekthetsprincipen
 - Principen om begränsat bevarande

Laglighetsgrunder

Uppfyller grundläggande dataskyddsprinciper och stödjer sig på:

- Informerat samtycke, eller
- någon annan laglig grund såsom nödvändig behandling exempelvis
- för att skydda den registrerades vitala intressen
- fullgöra ett avtal med den registrerade
- ett viktigt allmänt intresse ska tillgodoses
- andras intressen väger klart tyngre än den registrerades intresse av att få ha sina uppgifter fredade

-

-

-

Integritetsrisker I

- Massinsamling och användning av personuppgifter utan hänsyn till kvalitet, nödvändighet, proportionalitet och andra grundläggande dataskyddsprinciper.
- Insamling och användning utan transparens och utan egentligt inflytande från registrerade.
- Med omfattande samlingar följer ett omfattande ansvar. Riskerna för läckor (obehörig åtkomst) och missbruk stora.

Integritetsrisker II

- Kartläggning (profilering) bakom ryggen och i konflikt med den enskilda medborgarens förväntningar och även till nackdel för deras intressen.
- Datorerna dvs. egentligen algoritmerna bestämmer (datadeterminism) – rättssäkerhet?

Big Data inklusive känsliga uppgifter om medborgarna kan användas för att fatta avgörande beslut om dem, inte baserade på konkreta fakta, utan på slutsatser eller korrelationer som kan vara felaktiga

Integritetsrisker III

- Individer kan bli värderade (dömda) inte för vad de gjort eller kommer att göra utan grundat på vad slutsatser eller korrelationer enligt algoritmer gör gällande om hur de skulle kunna bete sig (exv. i kredithänseende, anställningsbarhet, lämplighet för studier osv.)
- Vem kontrollerar algoritmerna så att det blir ett vederhäftigt underlag för beslutsfattande.

Integritetsåtgärder

Det självklara: Följ dataskyddsprinciperna

Använd inte personuppgifter; går det?

Anonymisera uppgifterna; går det verkligen?

Annat att tänka på: Privacy by design - bygg in integriteten i produkter

Ta individernas uppfattning på allvar och ge dem ett reellt val och bestämmande inflytande

Ta ansvar och visa hur man lever upp till integritetskraven

Slut

'Predictive Modelling'

Stanley Greenstein
Doctoral Student, IRI
Stanley.greenstein@juridicum.su.se

Phenomenon (technology)

E.g. Prediction: Nokia Mobile Data Challenge

- 'Predictive modelling'
 - Historical data (Historiska data)
 - Predictive model
 - Data (individual's characteristics)
 - Result (predictive score)
 - Individual/group
 - Predict actions (företse beteende/position)
 - Influence (påverka)**

A Phone that Knows Where You're Going

An algorithm can better predict your future movements by getting a little help from your friends.

By David Talbot on July 9, 2012

<http://www.technologyreview.com/news/428441/a-phone-that-knows-where-youre-going/>

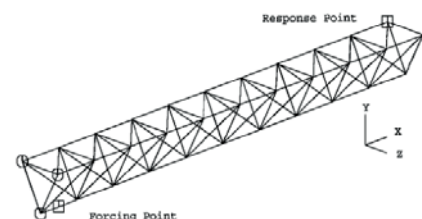
Phenomenon (technology)

Industrial design

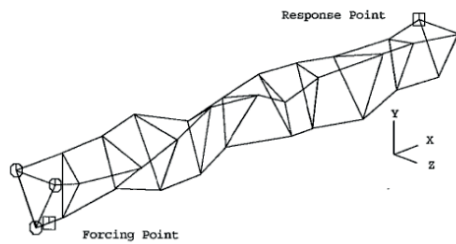
- Algorithm
 - A self-contained step-by-step set of operations to be performed, 'an automated problem solver'
 - Why?
 - E.g. Evolutionary computing/Evolutionary algorithm?

NETFLIX

$$\hat{r}_{ui} = \bar{r}_u + |N(u)|^{-\frac{1}{2}} \sum_{j \in N(u)} e^{-\beta_u \|r_u - r_{uj}\|} c_{ij} + |R(u)|^{-\frac{1}{2}} \sum_{j \in R(u)} e^{-\beta_u \|r_u - r_{uj}\|} ((r_{uj} - \bar{r}_{uj}) w_{ij}) + \sum_{j \in R(u)} e^{-\beta_u \|r_u - r_{uj}\|} ((r_{uj} - \bar{r}_{uj}) d_{ij}),$$

Industrial design

E.g. Facebook

Could a Bank Deny Your Loan Based on Your Facebook Friends?

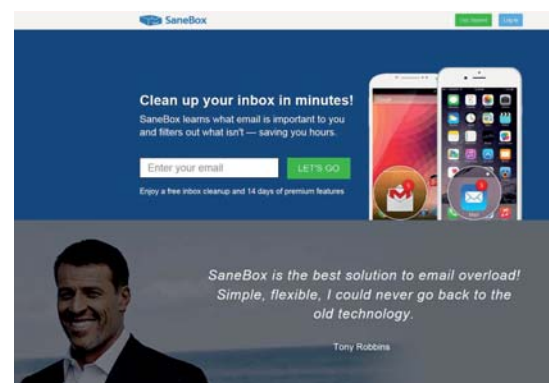
A recent patent from the company judges your own creditworthiness by your friends.

Source: <http://www.theatlantic.com/technology/archive/2015/09/facebooks-new-patent-and-digital-redlining/407287/>

US Patent

When an individual applies for a loan, the lender examines the credit ratings of members of the individual's social network who are connected to the individual [...]. If the average credit rating of these members is at least a minimum credit score, the lender continues to process the loan application. Otherwise, the loan application is rejected.

E.g. SaneBox

<http://www.sanebox.com>

E.g. Digital profile

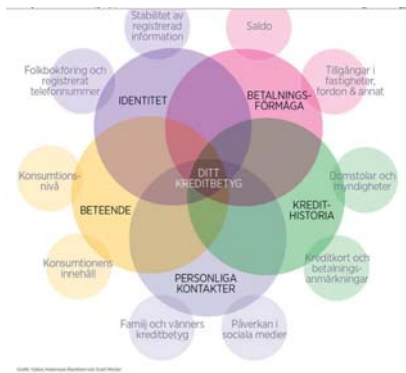

Source: <https://kit.se/2015/09/25/11823/sa-blir-du-en-kinesisk-monstermedborgare/>

Digital profile score

Data points

Advantages / disadvantages

Tailored services, Health and welfare, opposition

- Privacy/Data-protection (integritet)
- Reputation (rykte)
- Autonomy (själv bestämmande, autonomi)
- Discrimination (diskriminering)
- Manipulation (manipulation)
- De-individualization*
- Stereotyping* (stereotyper)
- Stigmatisation* (stigmatisering)
- Self-censorship* (själv censur)
- ...

Injuries
(legal)

What can we expect?

Tack!

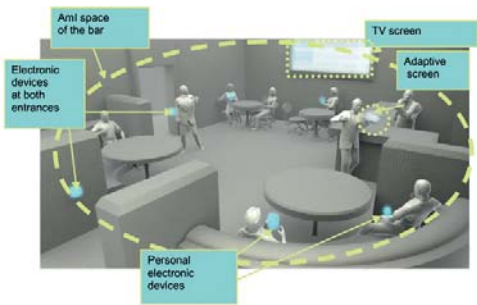
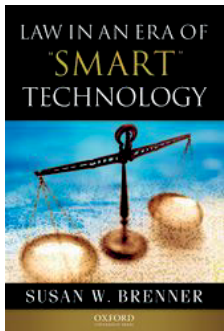

Fig. 2.5. A scene in a bar in 2012 – background image source (Beslay et al, 2005)³⁸

Source: Nabeth, Thierry, Identity of Identity, in Rannenberg, Kai, Royer Denis and Deuker André (editors), *The Future of Identity in the Information Society – Challenges and Opportunities, Introduction*, Springer, 2009 at page 39.

What do we want the law's role to be?

Säkerhet och effektivitet i myndigheternas arbete

gustaf.johnssen@statenssc.se

Abstract

1

Statens ansvar

- Vilket ansvar har staten för att samla in och producera information?
- Vilket ansvar har staten för att tillhandahålla information?
- Vilket ansvar har staten för den information man tillhandahåller?

Eller

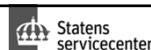
- Var går gränserna för det offentliga åtagandet?

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

2015-11-24

1

Fråga 2015/16:277 Myndigheters försäljning av personuppgifter

För ett par år sedan uppdagades det att flera statliga myndigheter säljer personuppgifter till exempelvis kreditupplysningsföretag. Försäljningen ger myndigheterna intäkter på flera miljoner kronor varje år.

Alltjänsmyndigheten är skyldiga att lämna ut information och uppgifter enligt offentlighetsprincipen är en grundsten i svensk demokrati. Men att det sker en systematisk försäljning till företag är något helt annat. Att myndigheters makt över medborgarna används till kommersiella syften utan den enskildes vetskap är problematiskt, även om det är lagligt. Det är också märkligt att myndigheter till viss del finansierar sin ordinarie verksamhet genom att sälja uppgifter som de samlar in i sin myndighetsutövning.

2015-11-24

2018-11-28

1

Prop. 2009/10:175

En stor del av den information som finns hos kommunala och statliga myndigheter utgör en samhällsgemensam resurs av stort värde för medborgarna, företagen och det civila samhället. Regeringen anser att det ska vara så enkelt som möjligt för så många som möjligt att tillgodogöra sig värdet av denna informationssamling.

Myndigheterna bör aktivt sträva efter att möjliggöra ett effektivt vidareutnyttjande av offentlig information för att underlätta framväxten av informationsmarknad och för att bidra till att stärka människors självstyre och utövande av medborgerliga rättigheter.

99.99%

Statens
servicecenter

Prop. 2009/10:175

Regeringens förvaltningspolitik syftar också till att tydliggöra statsförvaltningens gemensamma grund, det särpräglade i statens ansvar och uppgifter liksom det förpliktande i uppdraget att tjäna demokratin.

2015-11-24

7

2015-11-24

8

Statens
servicecenter

2015-11-24

9

Statens
servicecenter

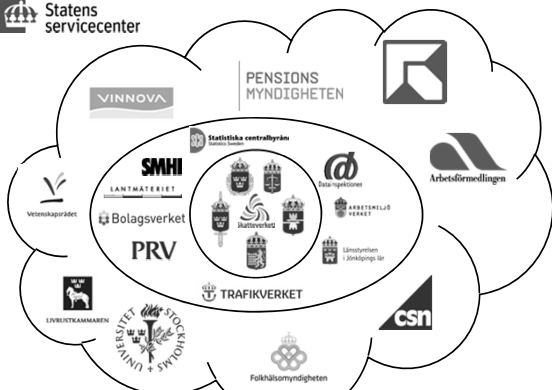

2015-11-24

10

Statens
servicecenter

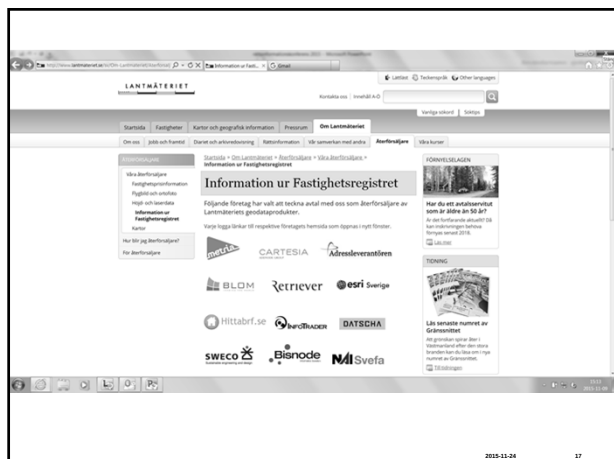
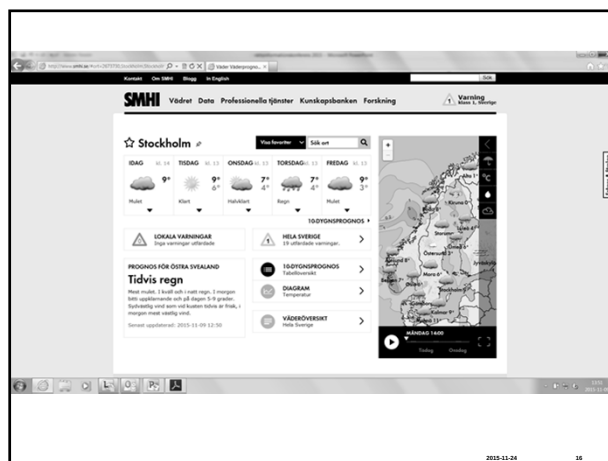
2015-11-24

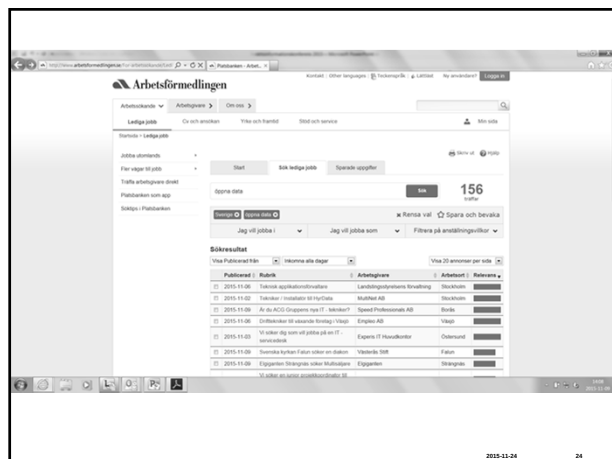
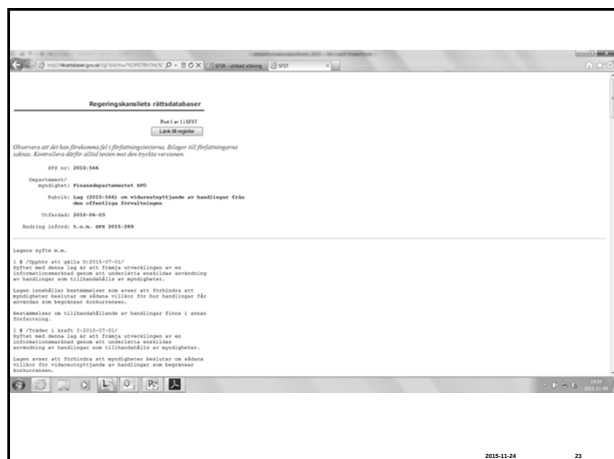
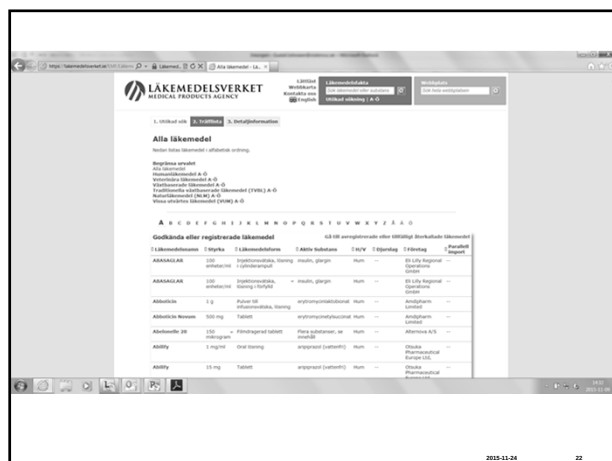
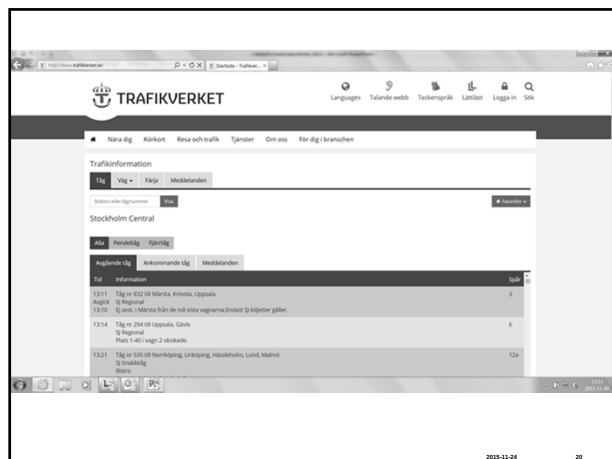
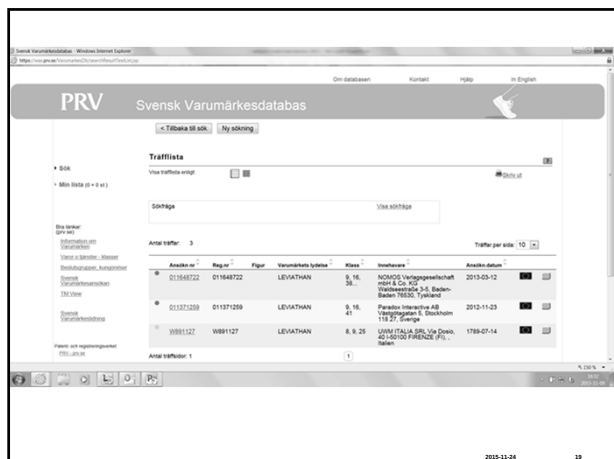
11

2015-11-24

12

[illegible][illegible]